

Rīgas Tehniskā Universitāte

Datorzinātnes un Informācijas Tehnoloģijas fakultāte

Automātika un datortehnika

Risinājumu algoritmizācija un programmēšana (1. daļa)

Laboratorijas darbs#3   Vienkārša aprēķinu programma

D I T F

RDBF0 1. kurss 9. grupa

Viktorija Ovčinnikova

studenta apl. nr. 101RDB131

Darba izpildes grafiks			
	Protokola sagatave	Darbs ar datoru	Ieskaite
Pēc plāna (ned.)			
Faktiski (ned.)			

1. Darba uzdevums

Ievadīt preces cenu N (veseli Ls), ievadīt pircēja dotās banknotes vērtību (100 Ls vai 50 Ls). Piedāvāt pircējam piemaksāt vēl noteiktu summu, lai mazākā izdodamā banknote būtu 5 Ls.

2. Aprēķinu metode

2.1. Aprēķinu metodes apraksts

Pārdevējs ievada preces cenu(N) un pircējs ievada summu(C), kuru dod pārdevējam:

Pēc tam dators aprēķinā cik jāatdod pircējam pēc formulas:

$$B = C - N$$

Pēc tam, ja B uz 5 dalas bez atlikuma, tad pārdevējs dod B Ls.

Ja B uz 5 dalas ar atlikumu, tad aprēķināsim cik vēl jāpiemaksā pēc formulam:

$$A = B \bmod 5$$

$$A = 5 - A$$

$$S = A + B.$$

2.2. Aprēķina piemērs

Izpildīsim aprakstītās darbības, gadījumam ja prece maksā 243 Ls:

- Pircējam jāmaksā 250 Ls.
- Noteiksim cik Ls pārdevējam jādod pircējam. Šajā gadījumā 7 Ls.
- Tā kā mazākā izdodama banknote ir 5 Ls, tad pārdevējs piedāvā pircējam piemaksāt vēl 3 Ls.
- Pārdevējs izdod 10 Ls.

Aprakstītā metode ir viegli pārveidojama algoritmā.

3. Algoritma izstrāde

3.1. Algoritma soļu apraksts

Izdalīsim aprēķinu algoritma (proti, programmas) soļus:

- preces cenas ievade;
- pircēja dotās banknotes ievade;
- cik pircējam jāpiemaksā vēl;
- cik daudz jāatdod pircējam.

3.2. Apzīmējumu (programmas identifikatoru) izvēle

Izvēlēsimies programmā izmantojamo mainīgo (identifikatoru) vārdus:

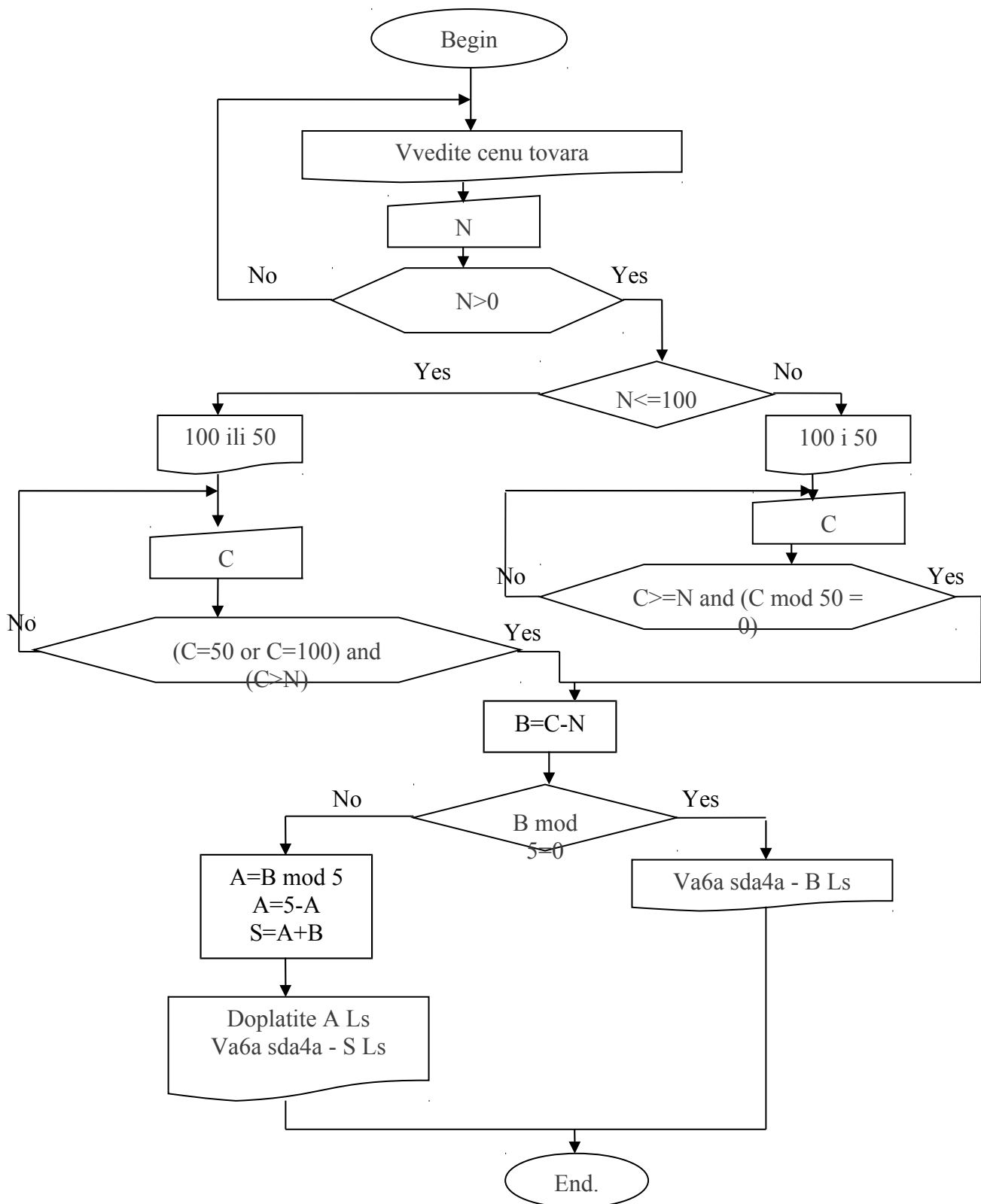
N – preces cena;

C – pircēja ievadīta cena;

A - cena, kuru vēl jāpiemaksā;

B, S - izdodamā summa.

4. Algoritma blokshēma

1. att. Programmas blokshēma

5. Testpiemēru kopa

Programmas darbību pārbaudīsim ar sekojošiem datiem:

- 1) Preces cena ir 74 Ls, pircējs iemaksā 100 Ls - jābūt sekojošiem rezultātiem:
pircējam jāpiemaksā vēl 4 Ls un viņam izdod 30 Ls.
- 2) Preces cena ir 231 Ls, pircējs iemaksā 250 Ls - jābūt sekojošiem rezultātiem:
pircējam jāpiemaksā vēl 1 Ls un viņam izdod 20 Ls.

6. Programmas pirmteksts

```
Program preces_cena;  
  Var N,C,B,A,S:Integer;  
Begin  
  Repeat  
    Writeln('Vvedite cenu tovara');  
    Readln(N);  
  Until (N>0);  
  If N<=100 then begin  
    Writeln('Vvedite summu, ktoruju daete prodavcu(u vas  
estj 100 ili 50 Ls)');  
    Repeat  
      Readln(C);  
    Until ((C=50) or (C=100)) and (C>N));  
  End  
  Else begin  
    Writeln('Vvedite summu, ktoruju daete prodavcu(u vas  
neskoljko 100 i 50)');  
    Repeat  
      Readln(C);  
    Until ((C>=N) and (C mod 50 = 0));  
  End;  
  B:=C-N;  
  If (B mod 5 = 0) then  
    Writeln('Va6a sda4a - ',B,' Ls')  
  Else begin  
    A:=B mod 5;  
    A:=5-A;  
    S:=A+B;  
    Writeln('Doplatite, powalujsta ',A,' Ls');  
    Writeln('Va6a sda4a - ',S,' Ls');  
  End;  
End.  
End.
```

7. Secinājumi

Tika izstrādāta automatu izmaksu aprēķina programma. Izveidota darba atskaite. Dotā laboratorijas darba sagatavošanai ir patērēts 3 stundas 30 min. Visvairāk laika tika patērēts algoritma blokshēmas izstrādei. Algoritma realizācija, izmantojot iegūto blokshēmu, sevišķas grūtības nesagādāja.